

Stensjö Fastigheter
Fastighetsexpeditionen
Västanvindsgatan 6 C
417 17 GÖTEBORG

Beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204) av Stensjö Fastigheter

Datainspektionens beslut

Datainspektionen finner att Stensjö Fastigheters behandling av personuppgifter som sker genom kameraövervakning av entréer i företagets hyresfastigheter är kränkande i den mening som avses i 5 a § 2 st. personuppgiftslagen.

Datainspektionen förelägger därför Stensjö Fastigheter att upphöra med den behandling av personuppgifter som sker genom kameraövervakning av entréer.

Datainspektionen konstaterar att Stensjö Fastigheters behandling av personuppgifter som sker genom kameraövervakning av soprum, källargångar och vindar i företagets hyresfastigheter inte är kränkande i den mening som avses i 5 a § 2 st. personuppgiftslagen under förutsättning att övervakningen sker endast för de ändamål som angivits och det inspelade materialet inte sparas under längre tid än två veckor.

Datainspektionen förutsätter att Stensjö Fastigheter vidtar åtgärder för att komma till rätta med de påpekade bristerna.

Datainspektionen kan komma att följa upp ärendet.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har genom klagomål uppmärksammat på att Stensjö Fastigheter övervakar bolagets åtta hyresfastigheters soprum, källargångar, vindar och entréer med kameror.

Datainspektionen har inlett tillsyn mot Stensjö Fastigheter, som har yttrat sig. Av yttrandet framgår bl.a. följande.

Kamerorna är rörelsestyrda och informationen lagras på en i varje fastighet fastlåst kodad hårddisk, som spelas över när den blir full – normalt efter någon eller några månader.

Syftet med kameraövervakningen är att förebygga och förhindra skadegörelse och andra brott, öka hyresgästernas trygghet samt dokumentera fel och brister för att förhindra olyckor och olägenheter för hyresgästerna, samt även i avskräckande syfte.

Stensjö Fastigheter har genom kameraövervakningen kunnat se exempelvis hur utomstående personer gått till väga för att ta sig in i bolagets vindsförråd med hjälp av skruvmejsel. Kameraövervakningen har även hjälpt polisen i efterforskningsarbetet då de inte kommit i kontakt med saknad person som varit skriven i fastigheten. Som bieffekt har det även visat sig att kamerorna varit behjälpliga vid, bl.a. olovlig andrahandsuthyrning och oriktiga lägenhetsbyten. Vid inbrott har bilder tagna inne i fastigheterna vid ett tillfälle satts upp i trapphuset för igenkännande samt vid flera tillfällen bifogats polisanmälan vilket har hjälpt polisen i sin brottsutredning.

Kamerorna motverkar stöld av kläder i tvättstugan och placering av brännbart material i allmänna utrymmen har så gott som upphört.

Endast fastighetsägaren/-skötaren har tillgång till bildmaterialet.

Inför installationen av kamerorna delades brev ut med information till samtliga hyresgäster med möjlighet till erinran mot utförandet. Det var endast två hyresgäster som över huvud taget hade några frågor, övriga hyresgäster var i allmänhet positiva.

Information om att kameraövervakning sker lämnas muntligt vid förevisning av lägenhet och vid kontraktskrivning och finns med i den hyresgästpärm som lämnas som bilaga till hyreskontraktet. Information finns även tillgänglig på Stensjö Fastigheters hemsida och dessutom finns dekalering uppsatta på alla dörrar där kameror finns innanför.

Skäl för beslutet

Gäller personuppgiftslagens bestämmelser för Stensjö Fastigheters kameraövervakning?

I lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning finns bestämmelser om användning av övervakningsutrustning – allmän kameraövervakning. De flesta av bestämmelserna i den lagen gäller dock inte övervakning av plats dit allmänheten inte har tillträde. När det rör sig om övervakning av en sådan plats genom en automatiserad behandling av personuppgifter är däremot personuppgiftslagens regler tillämpliga.

Stensjö Fastigheters övervakningskameror är riktade mot platser dit allmänheten inte har tillträde. Vid övervakningen används digital teknik. Stensjö Fastigheters övervakning utgör således sådan automatiserad behandling av personuppgifter som faller under personuppgiftslagen.

Ska de s.k. hanteringsreglerna i personuppgiftslagen tillämpas?

Vilka regler i personuppgiftslagen som måste tillämpas beror på hur uppgifterna hanteras. Ska uppgifterna ingå i en påtagligt strukturerad samling av personuppgifter såsom i en databas eller ett ärendehanteringssystem måste i princip alla regler i personuppgiftslagen beaktas. Är det däremot fråga om behandling av personuppgifter i ostrukturerat material, t.ex. uppgifter i löpande text eller uppgifter i ljud- eller bildupptagningar utan koppling till en registerstruktur behöver man inte tillämpa alla regler i personuppgiftslagen (5 a § första stycket personuppgiftslagen). Sådan ostrukturerad behandling får dock inte utföras om den innebär en kränkning av registrerades personliga integritet. Lagens bestämmelser om säkerhetsåtgärder vid behandling av personuppgifter måste dessutom tillämpas. Bedömningen av vad som ingår i en strukturerad samling av personuppgifter ska göras utifrån det behandlade materialets helhet.

Normalt sett torde det material som registreras vid inspelning med hjälp av digitalkameror inte anses vara påtagligt strukturerat i den mening som avses i 5 a § personuppgiftslagen. Endast om material är ordnat på ett sådant sätt, t.ex. som en del i ett ärendehanteringssystem eller en databas strukturerad utifrån personuppgifter, kan det bli fråga om en sådan strukturering. Det har i ärendet inte framkommit omständigheter som talar för att Stensjö Fastigheters behandling av personuppgifter i samband med kameraövervakning är ordnat på ett sådant sätt att hanteringsreglerna måste tillämpas.

Är Stensjö Fastigheters kameraövervakning kränkande enligt personuppgiftslagen?

En behandling av personuppgifter i s.k. ostrukturerat material får, enligt 5 a § 2 st. personuppgiftslagen, inte utföras om den innebär en kränkning av den registrerades personliga integritet.

I förarbetena till ändringen i personuppgiftslagen (prop. 2005/2006:173 s. 27) har uppgetts bl.a. följande:

”Som utgångspunkt för bedömningen av om en behandling av personuppgifter innebär en kränkning av den registrerades personliga integritet kan tas bestämmelserna om grundläggande krav i 9 § och om när behandling av personuppgifter är tillåten i 10 § personuppgiftslagen. Har dessa bestämmelser följts, trots att de i och för sig inte är tillämpliga på behandlingen, kan behandlingen inte betraktas som en kränkning. Det kan i vissa fall även gälla om behandlingen omfattat känsliga personuppgifter. Över huvud taget bör graden av känslighet hos de personuppgifter som behandlas vara bara en faktor bland flera som bör beaktas vid en samlad bedömning [...]

Bedömningen av vad som är en kränkning skall alltså inte göras schablonartat enbart utifrån vilka uppgifter som behandlas utan måste även ta sin utgångspunkt i t.ex. vilket sammanhang uppgifterna förekommer, för vilket syfte de behandlas, vilken spridning de har fått eller har riskerat att få samt vad behandlingen kan leda till”.

Faktorer som enligt Datainspektionen kan vara av betydelse för bedömningen av huruvida en kameraövervakning kan anses tillåten eller inte är bl.a. syftet med kameraövervakningen, behovet av kameraövervakningen, vilken plats som ska övervakas, vilken information som ges till den registrerade om att platsen är kameraövervakad, känsligheten av de uppgifter som kan komma att registreras, hur länge det inspelade materialet sparas och vem eller vilka som har tillgång till det inspelade materialet. Det är även av betydelse vem som har tillträde till det övervakade utrymmet. Även andra faktorer kan naturligtvis också vara av betydelse för bedömningen.

Att kameraövervaka ett gemensamt utrymme i en hyresfastighet innebär generellt sett ett intrång i de boendes personliga integritet. Detta intrång måste vara proportionellt till ändamålet och de effekter som övervakningen medför. I annat fall är övervakningen kränkande i den mening som avses i 5 a § 2 st. personuppgiftslagen.

Datainspektionen har tidigare tagit ställning till fall där kameraövervakning av olika utrymmen i flerfamiljshus förekommit. Inte heller i något av dessa fall var personuppgiftslagens hanteringsregler tillämpliga. I ärendet dnr 566-2007 fann Datainspektionen vid en samlad bedömning att den kameraövervakning som en bostadsrättsförening utövade i ett soprum i syfte att uppnå efterlevnad av föreningens förbud att slänga grovsopor inte kunde anses kränkande i den mening som avses i 5 a § 2 st. personuppgiftslagen. I ärendet dnr 974-2006 fann Datainspektionen vid en samlad bedömning att den kameraövervakning som en bostadsrättsförening utövade i tvättstuga och källargångar i syfte att förhindra skadegörelse och andra brott inte kunde anses kränkande i den mening som avses i 5 a § 2 st. personuppgiftslagen. Datainspektionens bedömningar grundade sig bl.a. på att det inspelade materialet sparades i endast en till två veckor.

Ändamålet med Stensjö Fastigheters kameraövervakning är att förebygga och förhindra skadegörelse och andra brott. Övervakningskamerorna är placerade i fyra olika typer av utrymmen; Soprum, källargångar, vindar och entréer. Materialet sparas normalt i någon eller några månader. Övervakningen av entréerna skiljer sig från den övriga övervakningen i så måtto att även andra än de boende, t.ex. gäster, har tillträde till entré och trapphus.

1. Soprum, källargångar och vindar

Datainspektionen finner att ändamålet med kameraövervakningen, det begränsade utrymme som övervakas och att tillträdet dit är begränsat, informationen som lämnas till de boende, rutinerna kring hantering av det inspelade materialet och den valda tekniska lösningen talar för att kameraövervakning av soprum, källargångar och vindar inte kan anses kränkande i den mening som avses i 5 a § 2 st. personuppgiftslagen.

Datainspektionen anser dock att en förutsättning för att behandlingen inte ska anses kränkande är att det inspelade materialet inte sparas i längre tid än två veckor.

2. Entréer

Datainspektionen ifrågasätter inte att Stensjö Fastigheters kameraövervakning kan bidra till att förebygga och förhindra brott och skadegörelse m.m. Dessa fördelar måste dock vägas mot det intrång i personlig integritet som övervakningen kan innebära. Entréer och trapphus är gemensamma utrymmen som de boende utnyttjar dygnet runt. Även andra personer än de boende, t.ex. gäster, passerar genom entréer och trapphus. Genom att kameraövervaka entréerna kan fastighetsägaren på ett mycket detaljerat och ingående sätt kartlägga hyresgästens vanor och bekantskapskrets. Detta är inte acceptabelt från ett integritetsskyddsperspektiv. Datainspektionen anser att en sådan övervakning står i strid med rätten till privatliv.

Sammantaget finner Datainspektionen att den personuppgiftsbehandling som sker genom kameraövervakning av entréer och trapphus är kränkande i den mening som avses i 5 a § 2 st. personuppgiftslagen. Stensjö Fastigheter måste därför omedelbart upphöra med personuppgiftsbehandlingen i fråga.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet skall ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick ta del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Länsrätten i Stockholms län för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Detta beslut har - efter hörande av Datainspektionens styrelse - fattats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren, teamledaren Catharina Fernquist samt avdelningsdirektören Hans Kärlöf, föredragande.

Göran Gräslund

Hans Kärlöf